

EL MÈTODE SUZUKI I L'ENSENYAMENT INICIAL DEL VIOLÍ EN L'ACTUALITAT

ANA GARDE BADILLO

Escola d'Arts Musicals Luthier, Barcelona

ana_garde_badillo@hotmail.com

JOSEP GUSTEMS CARNICER

Universitat de Barcelona, Facultat d'Educació

jpgustems@ub.edu

RESUM

Aquest article descriu i valora un dels sistemes d'ensenyament que han tingut major repercussió en l'àmbit de la pedagogia del violí en el nivell inicial i que s'ha estès a l'ensenyament d'altres instruments (com ara el piano o la guitarra): el mètode Suzuki. Aquí se'n repassen els principis pedagògics aplicats al violí, les aportacions, les limitacions. I també s'hi recullen les propostes d'adaptació del mètode.

PARAULES CLAU

Ensenyament del violí; didàctica del violí; mètode Suzuki

ABSTRACT

This article describes and evaluates the Suzuki method, one of the teaching systems that has had the greatest impact in the field of the pedagogy of the violin for beginners and which has been extended to the teaching of other instruments such as the piano and the guitar. The application of its pedagogical principles to the violin is reviewed, as are its contributions and its limitations. Finally, proposals for adapting the method are made.

KEYWORDS

Violin teaching; violin didactics; Suzuki method

1. En què consisteix el mètode Suzuki?

El mètode Suzuki és, sens dubte, una de les metodologies més difoses en el panorama actual de la didàctica del violí. S'aplica en alumnes que s'incien en l'aprenentatge d'aquest instrument i que es troben en una fase molt primerenca. L'objectiu d'aquest article és descriure'n els principals fonaments, els continguts, la contribució, les limitacions i les possibles adaptacions a l'actualitat.

El mètode el va idear el violinista japonès Shinichi Suzuki als anys trenta del segle passat i està basat en l'observació de l'aprenentatge de la llengua materna. Suzuki (2004) afirmava que: "Tots els nens poden aprendre igual de bé el seu idioma; d'aquí que tots els nens el puguin aprendre."

La principal aportació del mètode Suzuki en la pedagogia del violí radica principalment en el fet que considera que qualsevol alumne és vàlid per a la música, ja que el talent s'educa i no és quelcom innat. El 1950 es va inaugurar, als Estats Units, el Talent Educational Research Institut (Institut d'Investigacions Educatives del Talent), que difon que el talent no apareix en néixer sinó que s'ha de desenvolupar mitjançant un procés d'ensenyament-aprenentatge continu.

Es tracta d'una excel·lent metodologia per començar a adquirir una determinada base amb l'instrument. La tècnica s'aconsegueix molt progressivament i gràcies a un repertori de cançons senzilles.

Figura 1. Aprenentatge del violí en edats primerenques

2. Quins són els continguts bàsics que pretén assolir el mètode Suzuki aplicat al violí?

- Col·locació de la mà esquerra, el puny generós, la “X màgica”, el dit índex lleugerament flexionat cap enrere.
- Patrons de so clar i ben enfocat, a través del *pizzicato* o la vibració natural de la corda.
- Cops d’arc: *martelé*, *legato*, *spiccato*.
- Canvis de corda.
- Distribució de l’arc en 2, 4 i 3, amb pauses o amb lligadura.
- Aprendre a alternar arcades lentes i ràpides, per controlar la velocitat de l’arc.
- Les variacions del “Twinkle, Twinkle, Little Star” es poden utilitzar per a totes les cançons del llibre i dels volums posteriors (vegeu la imatge 2).

1 Twinkle, Twinkle, Little Star Variations
"Ah, Vous Dirais-Je, Maman" Variations "Variationen Über „Lenehke, Leuchte Kleiner Stern“
Variaciones De "Brilla, Brilla, Estrellita"

Shinichi Suzuki

Figura 2. Partitura de “Twinkle, Twinkle, Little Star”, segons Suzuki

- Escalles: La Major, Re Major, Sol Major, Si Major per al tercer patró; Mi Major, Sol Major en una i dues octaves.
- No es vibra, però es fan exercicis preparatoris per al *vibrato*. També s'explica què és i per què es realitza.
- Ritmes: negres, corxeres i semicorxeres, emprant les síl·labes rítmiques del mètode Kodaly (Ta, Titi, etc.).
- Signes musicals: clau de Sol, armadura, indicacions de *tempo*, compassos, doble barra, signes de repetició.
- Alteracions accidentals.
- Intervals: 2a, 8a, 4a i 5a.
- Indicacions d'intensitat.
- Dansa: Minuet, accents, calderó, DC al *fine*.

3. Quina és la contribució del mètode a l'ensenyament del violí a l'actualitat?

Segons Prieto (2013), l'edat ideal per començar amb aquesta metodologia oscil·la entre els tres anys i els set. El repertori de cançons seleccionades respon a un patró progressiu i lògic. La selecció de cançons està realitzada a partir de melodies populars de diferents països: cançons senzilles i breus, que permetin d'assolir el principal objectiu: aplicar correctament la tècnica (Garde i Gustems, 2018).

Una de les contribucions principals a l'ensenyament del violí en la seva fase inicial seria que se'n percebés l'aprenentatge com a acte integral; és a dir, que es conrea, alhora, l'amor per la música i l'aprenentatge del violí, tot desenvolupant una tècnica i un repertori.

La motivació és un tema essencial perquè l'alumne aprengui a tocar el violí, en un ambient positiu i favorable, desenvolupant d'aquesta manera la intel·ligència emocional. A més, en aquesta metodologia s'emfasitza de manera especial fomentar la creativitat de l'alumne, tot respectant-ne el ritme d'aprenentatge. La motivació s'aconsegueix respectant el ritme de l'alumne, fent que la classe sigui com un joc, seqüenciant molt els apre-

mentatges per aconseguir èxits a cada pas i evitant que l'aspecte repetitiu de la pràctica del violí pugui desmotivar.

Una altra contribució és la necessitat d'ensenyar el violí com si fos un idioma, gràcies a la imitació i la reproducció dels sons a través de la repetició controlada. El mètode Suzuki es basa, igual que l'aprenentatge de la llengua materna, a escoltar, observar i imitar, per arribar, finalment, a conèixer l'escriptura musical.

Suzuki recomana que l'alumne escolti la cançó que està practicant durant diversos dies; així les probabilitats que l'alumne aprengui la lliçó amb èxit són molt altes. Els pares tenen la tasca d'escollir els moments del dia en què el nen es trobi més relaxat i amb bona disposició per escoltar música. Amb això es busca que l'oïda de l'alumne es desenvolupi i es familiaritzi amb el so de l'instrument. Així mateix, l'escolta quotidiana de les peces que estan sent tocades pel nen n'estimula l'interès i, per tant, li'n facilita la pràctica amb l'instrument (Cordero, Fajardo i Mira, 2013).

Quan, a més de la pràctica diària a casa, l'alumne escolti el disc de la peça que està aprenent, cada dia, tan sovint com sigui possible, el progrés serà ràpid. Sis dies per setmana de pràctica i audició a casa seran més decisius per determinar la velocitat d'avançament del nen que una lliçó, o dues, per setmana. (Suzuki, 2004)

Els pares tenen un paper molt important en l'aprenentatge musical del nen, i la seva presència en cada classe és indispensable, ja que li infonen confiança i seguretat i, a més, adopten el compromís de fer que el seu fill es desenvolupi en un ambient musical i practiqui amb l'instrument a casa (Parham, 2013).

4. Limitacions de la metodologia Suzuki a l'actualitat

El mètode no utilitza cap descripció per explicar prèviament cada exercici. Els mestres que la vulguin impartir han de formar-se amb algun professor que pertanyi a l'Associació Suzuki. Aquest li explicarà els continguts i objectius de cada melodia o cançó. També li donarà pautes i orientacions perquè conegui i apliqui recursos pedagògics que facilitin la tasca de l'ensenyament.

Malgrat que és un mètode destinat a nens —fins i tot a nens molt petits—, no trobem en tot el mètode cap dibuix o fitxa il·lustrativa que pugui resultar atractiva per als estudiants principiants. Es tracta més, doncs, d'una guia per al mestre o els pares que d'un mètode per als nens (vegeu la imatge 3).

May Song

Allegro Moderato

Folk Song
Chanson populaire
Yuletide
Canción Folklórica

Chanson de Mai   Mai Gesang   Canción de Mayo

Long, Long Ago

T. H. Bayly

Moderato

Il y a Très, Très Longtemps   Lang, Lang it's her   Hace Mucho, Mucho Tiempo

Figura 3. Exemples de repertori del mètode Suzuki per a violí

La idea de formar un “triangle” en el procés d’ensenyament-aprenentatge, en què els protagonistes siguin l’alumne, els pares i el professor, és una de les aportacions més brillants de la metodologia. No obstant això, poden sorgir problemes perquè molts pares, en l’actualitat, no tenen ni gaire temps ni una adequada disposició per ajudar els fills en el procés d’aprenentatge d’un instrument complex com és ara el violí.

El mètode aconsella que els pares supervisin i acompanyin els infants en les estones d’estudi de música i violí a casa. Això els obliga a haver de destinar-hi un temps cada dia i sovint els exigeix tenir un cert coneixement de l’instrument. A més, la seva actitud, per encarar aquest procés,

ha de ser sempre activa i molt comprensiva, i evitar totalment d'obligar l'aprenent a practicar les cançons, ja que això pot resultar molt contra-productent.

El mètode Suzuki obliga, doncs, a reorganitzar les tasques familiars, a supervisar i a fer una cosa encara més difícil: gestionar les emocions i el temps, tant dels pares com dels fills. No és, doncs, un mètode “per a tots els públics”.

5. Propostes per a una adaptació i actualització del mètode Suzuki

En la metodologia Suzuki és difícil que l'alumne i els pares dediquin prou temps a practicar amb l'instrument, tal com proposa l'autor. Una primera proposta d'adaptació del mètode Suzuki al context actual obligaria a alternar la lectoescriptura musical amb l'aprenentatge d'un repertori de cançons senzilles, sempre donant importància i estimulant la memòria musical, el desenvolupament auditivomotriu i el sentit rítmic (Garde, 2016).

Aquest nou enfocament es pot observar en la metodologia de Geza Szilvay. Als anys vuitanta aquest violinista hongarès va idear un mètode d'ensenyament inicial del violí per a petits: segueix els mateixos preceptes del mètode Suzuki, però se centra a desenvolupar la lectoescriptura musical des del començament. Aquesta metodologia —coneguda també com a Colourstrings©— consisteix a assignar a cada corda del violí un color i un personatge. L'alumne pot llegir la “partitura” simplificada i després interpretar-la amb l'instrument. A més, presenta partitures amb dibuixos i colors que criden l'atenció dels nens, com es mostra a la imatge 4 (Szilvay, 2016).

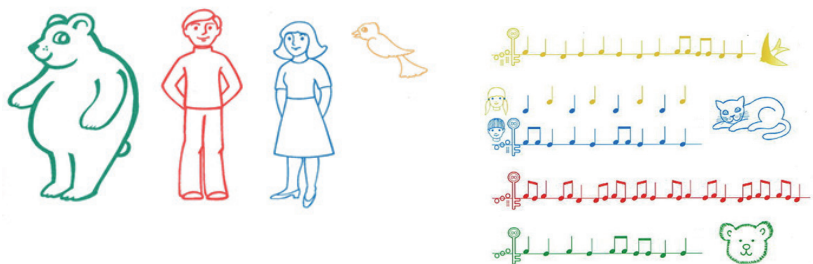

Figura 4. Personatges corresponents a les quatre cordes del violí, i exercici amb les diferents cordes

Utilitzant el recurs dels colors proposats en aquesta metodologia, s'hi poden adaptar les cançons del mètode Suzuki (vegeu la imatge 5).

Figura 5. Adaptació d'una partitura de Suzuki amb els colors utilitzats pel mètode de Geza Szilvay

Una altra proposta no plantejada per Suzuki i, no obstant això, molt estesa avui és que els alumnes s'adonin de com n'és d'important que coneixin el cos, les articulacions, la respiració i la capacitat de concentració. Es tracta que incentivin les emocions i la seguretat corporal per coordinar millor els moviments i l'equilibri.

Un exemple d'això el podem trobar en el mètode de Javier Claudio (2003): proposa diferents exercicis i activitats per fomentar la relaxació muscular i la preparació del cos abans de començar a tocar el violí. Aquest mètode pot complementar el mètode Suzuki, amb exercicis a través de dibuixos i pautes que, per als alumnes d'edats molt primerenques, són molt senzills i els poden entendre fàcilment (Garde, 2016) (vegeu la imatge 6).

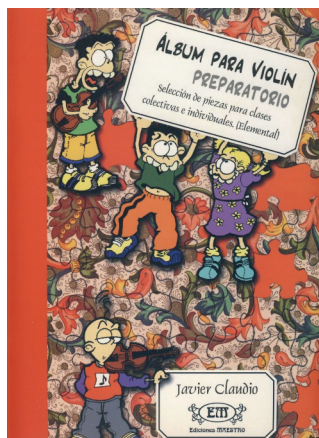

Figura 6. Portada del mètode de Javier Claudio

En definitiva, Suzuki es presenta com el creador d'un mètode aplicat a l'aprenentatge inicial de molts instruments en edats molt primerenques. Però resulta complex de generalitzar aquest mètode en contextos com el nostre, en què la motivació inicial, l'organització familiar i la falta d'interès general de la societat per la música clàssica demanen certes adaptacions per obtenir millors resultats i acceptació. Esperem que el llegat de Suzuki a l'educació musical pugui arrelar a casa nostra i donar els fruits que ell sempre va perseguir: apropar la música als infants amb la mateixa naturalitat que ho fan les llengües maternes. Tot un repte i una il·lusió.

Referències bibliogràfiques

- CLAUDIO, J. (2003). *Álbum para violín preparatorio*. Ediciones Maestro.
- CORDERO, G.; FAJARDO, D., i MIRA, R. (2013). "Suzuki, educación temprana". *Eufonía, Didáctica de la Música*, 59, pàg. 56-62.
- GARDE, A. (2016). *Historia de la enseñanza del violín en su etapa inicial: escuelas, tratados y métodos* [en línia]. Universitat de Barcelona. Tesi doctoral. [Consulta: 3 de febrer de 2020] <<http://hdl.handle.net/10803/397644>>.
- GARDE, A., i GUSTEMS, J. (2018). "Guía para profesoras que se inician en la enseñanza del violín". *Artseduca*, 19, pàg. 32-51.

- PARHAM, B. (2013). “La enseñanza del método Suzuki en edades tempranas”. *Eufonía, Didáctica de la Música*, 59, pàg.46-55.
- PRIETO, R. (2013). *El método Suzuki* [en línia]. [Consulta: 8 de març de 2018] <<https://metodologiamusicalunr.wordpress.com>>.
- SUZUKI, S. (2004). *Educados con amor, el método clásico de la educación del talento*. Summy Birchard Inc.
- SZILVAY, G. (2016). *Violin ABC. Book A*. Fennica Gehrman.